

S p r á v a

o plnení uznesenia Predsedníctva Slovenskej národnej rady
č. 290 z 19. marca 1991 k súčasnej vnútropolitickej situácii na Slovensku

(18. a 19. apríla 1991)

Predsedníctvo Slovenskej národnej rady prijalo dňa 19. marca 1991 uznesenie č. 290, v ktorom sa rozhodlo "podrobnejšie objasniť súvislosti a niektoré skutočnosti o činnosti vlády Slovenskej republiky, jej jednotlivých ministrov i predsedu vlády".

V zmysle tohoto uznesenia dospelo Predsedníctvo SNR do dnešného dňa k týmto poznatkom.

A. Predsedníctvo Slovenskej národnej rady

b e r i e n a v e d o m i e priebežnú správu predsedu Branno-bezpečnostného výboru SNR v nasledovnom znení:

Branno-bezpečnostný výbor SNR na základe citovaného uznesenia šetrí činnosť Ministerstva vnútra SR za obdobie od 17. novembra 1989 až do súčasnosti formou pohovorov s bývalými a terajšími funkcionármi a pracovníkmi Ministerstva vnútra SR.

Doposiaľ boli prizvaní a poskytli informácie 10 pracovníci tohto ministerstva a okrem nich pán premiér Mečiar, ako bývalý minister vnútra SR, terajší minister vnútra SR pán Pittner, predseda SNR pán Mikloško a federálny minister vnútra pán Langoš.

- 2 -

V kritickom období od novembra 1989 do júla 1990 došlo k veľkým personálnym zmenám na Ministerstve vnútra SR, pri ktorých sa našlo umiestnenie v radoch VB aj pre bývalých príslušníkov štB. Niektorí funkcionári, ako napríklad pán Svěchota a pán Ciklamini /pred rokom 1968/, pán Demikát /v rokoch 1970-1983/ pracovali aj v zložkách štB alebo následne v Úrade na ochranu ústavy a demokracie. Niektorí z nich /Svěchota, Ciklamini/ vykonávali lustrácie, vyberali zväzky agentov štB bez toho, aby rešpektovali platné predpisy pre evidenciu a manipuláciu s týmito materiálmi. Z toho dôvodu bolo potrebné šetrenie rozšíriť aj na okruh ľudí, ktorí pracovali na l2. správe ZNB a v Úrade na ochranu ústavy a demokracie.

Doposiaľ sa zistilo, že pán Svěchota nechal lustrovať zatiaľ neupresnený počet ľudí, že nechal vyberať zväzky agentov z archívu štB a že časť z nich odovzdal pánovi Ciklaminimu. Využitie dokumentácie štB z týchto zdrojov nie je zatiaľ objasnené.

Nie je vylúčené, že materiály z archívu štB využívali okrem pána Svěchotu aj ďalší pracovníci bezpečnosti. Ťažko možno v súčasnom období predpokladať, kde sa nachádza chýbajúca časť dokumentácie štB.

Podľa poznatkov výboru sa zistilo, že možný únik týchto materiálov bol najmä v období od decembra 1989 do 1. júla 1990.

Zdrojom napätia v polícii bola tiež zlá personálna politika, realizovaná pánom Kóňom, bývalým náčelníkom personálnej správy Ministerstva vnútra SR a čiastočne aj jeho nástupcom pánom Šternom. Práve z tohoto dôvodu venuje výbor personálnej problematike pri prebiehajúcom šetrení najväčšiu pozornosť.

Šírka a závažnosť problémov vyžadujú, aby sa v šetrení pokračovalo;

B. Predsedníctvo Slovenskej národnej rady

k o n š t a t u j e ,

že Zahraničný výbor SNR pri posudzovaní prípravy a vyhodnotenia zahraničných cien dospel k záverom, ktoré poukazujú na širšie problémy v tejto oblasti /viď správa Zahraničného výboru SNR/.

Keďže správa Zahraničného výboru SNR a jeho závery neodpovedali na niektoré konkrétne otázky, prijalo Predsedníctvo SNR uznesenie č. 294, v ktorom žiadalo predsedu vlády SR:

1. predložiť do 3. apríla 1991 Predsedníctvu SNR, ktoré konkrétne dohody boli uzavreté v Spolkovej republike Nemecko, Talianskej republike a Zväze sovietskych socialistických republík, ktoré dohody a v akom termíne sa pripravujú na základe menovaných zahraničných ciest,

2. informovať do 3. apríla 1991 Predsedníctvo SNR, kedy bola schválená a vyhodnotená cesta vládnej delegácie na čele s podpredsedom vlády Slovenskej republiky Jozefom Kučerákom do USA.

Z listu predsedu vlády SR zo dňa 3. apríla 1991 vyplýva, že počas ciest do SRN, Talianska a ZSSR neboli podpísané žiadne dohody na úrovni vlády Slovenskej republiky. Predseda vlády SR zaslal tiež materiály, týkajúce sa cesty podpredsedu vlády SR J. Kučeráka do USA.

Predsedníctvo Slovenskej národnej rady konštatuje, že v liste predsedu vlády SR zo dňa 3. apríla 1991 neboli zodpovedané otázky o obsahu a termínoch dohôd pripravovaných na základe uskutočnených zahraničných ciest, hoci niektoré skutočnosti sa krátko na to objavili v dennej tlači.

Dňa 16. apríla 1991 predseda vlády SR odovzdal Predsedníctvu SNR správu o vyhodnotení zahraničných ciest do Talianska a ZSSR. Podal tiež ústnu informáciu o výsledkoch ciest a pripravovaných dohodách, ktoré z nich vyplývajú. Predsedníctvo SNR získalo tak ďalšie konkrétne poznatky a vysvetlenia. Viaceré ústne informácie predsedu vlády nie je možné zatiaľ overiť.

Po zvážení uvedených skutočností Predsedníctvo SNR konštatuje, že

1. Vláda Slovenskej republiky do dnešného dňa nemá spracovanú koncepciu zahraničných stykov. Podobne chýba vykonávací predpis na prípravu, uskutočňovanie a vyhodnotenie zahraničných ciest. Vo februári 1991 mal byť ministrom pre medzinárodné vzťahy SR predložený do vlády návrh zákona Slovenskej národnej rady o príprave a prerokúvaní medzinárodných zmlúv, uzatváraných Slovenskou republikou. Táto úloha nebola splnená.

2. Príprava zahraničných ciest vládnych delegácií na najvyššej úrovni je vo vláde Slovenskej republiky nedostačujúca.

3. Na pozitívny rozvoj medzinárodných vzťahov Slovenskej republiky negatívne vplýva nedostatočná súčinnosť Ministerstva medzinárodných vzťahov SR a Federálneho ministerstva zahraničných vecí.

C. Predsedníctvo Slovenskej národnej rady

prizvalo na objasnenie výrokov o používaní informácií o údajnej spolupráci niektorých členov vlády SR, niektorých ministrov a predsedu vlády. Branno-bezpečnostný výbor SNR sa zameriaval na objasnenie hodnovernosti informácií, ktoré sa v tejto súvislosti objavili.

Predsedníctvo SNR k o n š t a t o v a l o nasledovné skutočnosti:

Krátko po menovaní vlády SR oznámil premiér Mečiar predsedovi SNR F. Mikloškovi, že na svojom stole na úrade vlády našiel tri kópie agentúrnych zväzkov štB troch významných politických osobností Slovenska. S obsahom materiálov bol okrem predsedu SNR oboznámený aj federálny minister vnútra pán Langoš.

O nejaký čas predseda vlády oznámil predsedovi SNR, že znovu našiel v pracovni zoznam niekoľko desiatok údajných spolupracovníkov štB aj s číslami agentúrnych zväzkov. Predseda vlády ukázal zoznam predsedovi SNR – jednalo sa o pracovníkov Úradu vlády SR, kultúry a masmédií.

Po čase navštívil predseda vlády predsedu SNR a oznámil mu, že má zoznam údajných spolupracovníkov štB z cirkevných kruhov.

Predseda vlády oboznámil viacerých, ktorých sa tieto údaje týkali, že má o nich takéto informácie. Na základe týchto informácií odišli niektorí pracovníci z Úradu vlády SR do iného zamestnania.

Dňa 8.1.1991 bolo prerušené zasadnutie vlády SR. Predseda vlády informoval podpredsedu vlády, že Federálne

- 6 -

zhromaždenie rozhodlo o lustráciách. Každý z nich sa vyjadril o tom, či a ako prišiel do styku s štB. Predseda vlády ďalej oznámil, že je podozrenie o spolupráci s štB u niektorých ministrov a konkrétnych pracovníkoch Úradu vlády SR a masmédií. Potom boli predvolaní spomínaní ministri. Pred príchodom jedného z nich uviedol predseda vlády podpredsedom, že tento za svoju spoluprácu bral peniaze. Predseda vlády obom ministrom oznámil, že je podozrenie z ich údajnej spolupráce s štB a požiadal ich, aby sa k tomu vyjadrili. Títo sa vyjadrili záporne.

Spomínaní ministri boli ešte pred týmto stretnutím predsedom vlády oboznámení s podozrením zo spolupráce.

Na verejnosť sa dostal aj problém údajnej spolupráce s štB podpredsedu vlády SR pána Kučeráka. Problém vznikol nasledovne. Pri prerokúvaní uznesenia FZ o lustráciách predseda SNR zaujal k lustráciám negatívne stanovisko. Niektorí poslanci FZ v polemike s ním vyslovili informáciu, že v agentúrnych vzťahoch štB sa nachádza aj meno Jozef Kučerák. Predseda SNR o tomto informoval predsedu vlády SR. Ďalej predseda SNR požiadal Federálne ministerstvo vnútra o overenie tejto informácie. Federálne ministerstvo vnútra dvakrát túto informáciu vyvrátilo s tým, že dátum narodenia podpredsedu vlády SR nesúhlasí s dátumom uvedeným v agentúrnych vzťahoch. O tomto výsledku informoval predseda SNR aj predsedu vlády. Napriek tomu predseda vlády SR poslal pánovi Kučerákovi list, aby sa k tomuto podozreniu písomne vyjadril. List predsedu vlády a odpoveď pána Kučeráka boli zverejnené.

Po čase predseda vlády oznámil jednému z ministrov, že podozrenie z jeho spolupráce je vyvrátené. Dotyčný minister sa vyjadril, že neskôr sa ho premiér spýtal, či ho bude podporovať vo vzniknutom politickom spore.

- 7 -

Predsedníctvo SNR k o n š t a t u j e , že napriek verejným vyhláseniam predsedu vlády o nesúhlase s lustráciami, spôsobom vyššie opísaným, používal neoverené informácie o údajnej spolupráci konkrétnych osôb s štB.

D. Predsedníctvo Slovenskej národnej rady

k výrokom pána premiéra Mečiara vo verejných vystúpeniach a v masmédiách k o n š t a t o v a l o , že niektoré z nich boli unáhlené, spochybňovali demokratické princípy a dezinformovali občanov.

Ako najzávažnejšie príklady možno uviesť:

1/ - verejné vystúpenie na stretnutí s občanmi Martina 24. marca 1991.

Citát: "Prečo sme boli v Rusku? Pretože sme mali tajné rokovania so sovietskymi generálmi, aby dali súhlas, že zbrane, ktoré sa vyrábajú v Martine sa môžu vyrábať ďalej."

Po pobúrení, ktoré tento výrok vyvolal, premiér ho dementoval nasledovným spôsobom:

/Národná obroda, 29. marca 1991/.

Citát: "Už pred mojím odchodom do ZSSR bola cesta spochybňovaná tým, že idem na tajné stretnutie so sovietskymi generálmi. Samozrejme, žiadne som nemal. Keby takéto rokovania boli, nebudem ich zverejňovať pred 5-tisícovým zhromaždením. Keď sa však ironicky vysmievam ohováračkám, berie sa to ako ich poturdenie."

Na schôdzi Predsedníctva SNR 16. apríla 1991 premiér potvrdil, že k rokovaniu so sovietskymi generálmi o problematike slovenského zbrojného priemyslu predsa došlo.

2/ - Tlačová konferencia pri preberaní ceny "Politik roka 1990".

Citát: "Ja viem, že keby som sa obrátil na pracujúcich, že ma podpora. A volili by aj krajné prostriedky podpory, ale pýtam sa, či mám na to právo? ... Viem, že to môžem urobiť a predsa to neurobím."

Premiér citoval tento výrok v liste Predsedníctvu SNR zo dňa 2. apríla 1991 v úplnom znení, ale nedementoval ho.

3/ - Výroky z televízneho príhovoru 17. februára 1991:

Citát: "Existuje aj vyšší záujem, ako je záujem Federálneho zhromaždenia, vyšší nositeľ moci. A to ste vy, vážení spoluobčania. /.../ Napriek tomu si viem predstaviť situáciu, že súčasné FZ by na skončenie svojho mandátu nemuselo čakať dva roky a mohlo by odísť z politickej scény podstatne skôr. V tom prípade by ústavy mohli prijať aj iné orgány."

Predsedníctvo SNR k o n š t a t u j e , že unáhle-
né výroky prednáša jeden z najvyšších ústavných činiteľov Slovenskej republiky vo verejných vystúpeniach, ktoré v súčasnej vypätej politickej situácii pozorne sleduje celá spoločnosť a preto je jeho povinnosťou sa nimi zaoberať. Predsedníctvo SNR nespochybňuje právo občana na vyjadrovanie svojich názorov, ale je presvedčené, že jedna z najvyšších politických autorít si musí uvedomovať politickú zodpovednosť za destabilizujúci dopad takýchto výrokov na spoločnosť.

E. Predsedníctvo Slovenskej národnej rady

k prevereniu spolupráce, koordinácie práce a celkovej funkčnosti vo vláde Slovenskej republiky k o n-
š t a t u j e:

Poverení členovia Predsedníctva Slovenskej národnej rady uskutočnili 29. marca 1991 pohovor s podpredsedami vlády Slovenskej republiky. Dňa 16. apríla 1991 sa k tejto problematike pred Predsedníctvom SNR vyjadril predseda vlády SR. Predsedníctvo SNR malo ďalej k dispozícii Správu o plnení Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky, ktorú schválila vláda 8. apríla 1991.

Na základe zistených skutočností, predložených dokumentov a zhodnotenia stavu hospodárstva a spoločnosti, Predsedníctvo Slovenskej národnej rady považuje vládu ako celok za nefunkčnú, terajší stav v nej za neudržateľný, čo si vyžaduje zásahy do jej zloženia.

Toto stanovisko odvodzuje Predsedníctvo Slovenskej národnej rady z nasledovných skutočností:

Úvoj hospodárstva na Slovensku, predovšetkým priebeh ekonomickej reformy a jej negatívne sociálne dôsledky dnes prekonali najpesimistickejšie prognózy. Ekonomika Slovenska, jeho podnikov a závodov sa dostáva do katastrofického stavu.

Pritom vláda si v Programovom vyhlásení z júla 1990 stanovila:

"Zložité úlohy nás čakajú v oblasti ekonomiky. V nich je spojená vysoká efektívnosť ekonomík s primeranou úrovňou sociálnych istôt. Príkladov pozitívneho riešenia ekonomických a sociálnych problémov v zahraničí je nemálo".

Ďalej si vláda stanovila:

"Pôsobenie vlády prestane byť súčtom riadenia podnikov. Premení sa na vytváranie ekonomickej rovnováhy, stability a podpory ekonomického rastu".

Súčasná insolventnosť podnikov a nevyužívanie ich výrobných kapacít sú priamym dôsledkom neplnenia tejto úlohy.

"V oblasti odmeňovania vláda počíta s opatreniami, ktoré vytvoria podnikateľským subjektom priestor, aby mohli pružne reagovať na situáciu na trhu a na výkonnosť pracovníkov. Zároveň sa sleduje zabezpečenie sociálnych záruk mzdy".

Naďalej negatívne pôsobia stále platné zastaralé mzdové predpisy, ktoré nereagujú na výkonnosť pracovníkov a situáciu na trhu.

"Vláda prikladá veľký význam rýchlemu a komplexnému rozvoju bankovníctva na Slovensku. Počíta sa so vznikom ďalších bánk a zapojením zahraničných bánk a finančných inštitúcií do peňažného a kapitálového trhu".

Doteraz nie je na Slovensku žiadna zahraničná banka a rozvoj bankového systému výrazne zaostáva za súčasnými potrebami, ako aj za stavom v českej republike.

"Úlohou celej vládnej politiky bude urýchlené riešenie koncepcie bývania. Chýba približne 500 tisíc bytov. Táto úloha si žiada, aby sa formuloval vlastnícky vzťah k bytom, aby sa rozvinuli rôzne formy podnikania v bytovej výstavbe".

Koncepciu bytovej politiky vláda zatiaľ nepredložila.

"Za jednu z prioritných úloh pokladá vyvážený rozvoj všetkých oblastí - regiónov bez ohľadu na ich polohu".

Vláda doteraz nepredložila ani jeden konkrétny návrh regionálnej politiky.

Vláda sa zameria "na riešenie rozporov medzi ponukou a dopytom po pracovnej sile na trhu práce urýchlenným vytvorením komplexnej siete systému služieb pre zamestnanosť".

Doteraz fungujú iba úrady práce, nad očakávanie rýchlo rastie nezamestnanosť. Vláda nerobí aktívnu politiku zamestnanosti, pretože nepripravila a neschválila koncepciu štrukturálnej politiky.

Z toho vyplýva, že vláda a jej jednotlivé rezorty neplnia viaceré základné zámery Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky z júna 1990. Správa o plnení Programového vyhlásenia predložená predsedom vlády SR Slovenskej národnej rade 10. 4. 1991 je v rozpore s reálnym hodnotením celkovej sociálno-ekonomickej situácie i vyhlásením premiéra.

Predseda vlády Slovenskej republiky pred Predsedníctvom SNR konštatoval:

"... z hľadiska ekonomickej reformy Slovensko nemá prepracovanú efektívnu ekonomickú reformu, čo uznávam, nemá program štrukturálnych zmien, nemá program rozvoja aktívneho trhu, nemá aktívny program otvárania a vyhľadávania investícií, nemá stanovený program priorít a hlavne nemá stanovený program transformácie ľudí zo sekundárnej do terciárnej sféry ... Pán Kučerák zastáva názor, že trh to vyrieši. Ja zasa tvrdím, i mnohí ďalší ministri, že trh to nemôže riešiť, tam musí byť regulácia, trh nenastúpi, že ak to všetko necháme samo osebe, tak to padne ... A my tu nemáme postavené ani priority svoje, ani priority zahraničné, nemáme dohodnutý spôsob získavania kapitálu, konkurenciu, nemáme dohodnuté niektoré dopady".

- 12 -

Predsedníctvo Slovenskej národnej rady k o n -
š t a t u j e, že vláda zanedbala v radikálnej ekonomickej
reforme zavčasu a primerane uplatniť tie aspekty ekonomic-
kého a sociálneho vývinu, ktorými sa Slovenská republika
zreteľne odlišuje od Českej republiky a nezohľadnenie kto-
rých sa už poznateľne prejavuje. Jednotlivé ministerstvá
nemajú prepracované koncepcie predvídajúce možný vývin a
hľadajúce východiská. Jednotlivé rezorty nie sú koordino-
vané tak, aby hospodárska politika vlády ovládala ekonomic-
ku ako celok, a tým bránila jej nastávajúcemu kolapsu.

V oblasti štátnej správy vláda nezvládla a pustila
z rúk premenu a novú výstavbu štátnej správy. Je zodpoved-
ná za neskoré vydávanie i nedostatočnú kvalitu noriem o
prestavbe štátnej správy. Nedostatočne usmerňovala zánik
starého aparátu národných výborov a do budovania nového
aparátu štátnej správy pripustila chaotické pôsobenie nie-
len politických síl a hnutí, ale aj zvyškov pozostaleho
komunistického aparátu. Napriek úlohe z Programového vy-
hlásenia vlády SR nezvyšovať počet administratívneho apa-
rátu, vzrástol počet pracovníkov štátnej správy viac ako o
tisíc. K tomu premiér povedal, že musí byť spracovaný celý
komplexný nový model štátnej správy.

V legislatívnej činnosti nie je vláda dostatočne
aktívna v zdokonalení právneho poriadku. Neurobila analýzu
jeho najslabších miest, jednotlivé zákony predkladá ones-
korene a nesystematicky.

Predseda vlády SR sa k tomu vyjadril takto:

"Legislatívna činnosť je vykonávaná v našej vláde
zle...".

K narastajúcej nefunkčnosti podstatne prispeli aj rozpory vo vnútri vlády, medzi predsedom vlády, podpredsedami a skupinami ministrov. Ich zdrojom sú osobné a politické konflikty, ale aj názorové rozdiely v otázke uplatňovania ekonomickej reformy na Slovensku.

Aj premiér potvrdil, že

"...pokiaľ ide o ekonomickú reformu považujem ju za to, na čom sa v podstate táto vláda rozbila ... Stále zostávame v úrovni teoretického myslenia ... Sme si vedomí, že to pre nás môže mať osudný následok, že sme neboli schopní Slovenskej národnej rade sa jednotne predstaviť, ale väčšina hlasov bola proti tomu, aby sa to takto riešilo ... Dnes vzťahy podpredsedov a mnohých ministrov i vzťahy podpredsedov a predsedu sú zlé".

Konštatoval, že vo vláde Slovenskej republiky nie je jednota hospodárskych ministrov a majú na vec rôzne názory.

Katastrofálna ekonomická situácia, rôzne názory na priebeh ekonomickej reformy, negatívne sociálne dôsledky reformy, predovšetkým nezamestnanosť, ako aj narastajúce rozpory vo vláde Slovenskej republiky znemožňujúce jej efektívnu činnosť - to všetko vytvára podhubie pre celkovú politickú destabilizáciu spoločnosti na Slovensku a vyžaduje u r ý c h l e n é r i e š e n i e.

U z n e s e n i e
Predsedníctva Slovenskej národnej rady
z 19. apríla 1991

Predsedníctvo Slovenskej národnej rady

p o v e r u j e

predsedu Slovenskej národnej rady

1. p o z v a ť predstaviteľov parlamentných politických strán a hnutí a oboznámiť ich so stanoviskom Predsedníctva Slovenskej národnej rady k súčasnej vnútropolitckej situácii v Slovenskej republike,

2. p r e r o k o v a ť s nimi ich názory a návrhy na možné spôsoby riešenia vzniknutej situácie,

Rokovanie uskutočniť v dňoch 20. až 22. apríla 1991.

Predseda
Slovenskej národnej rady:
František Mikloško, v. r.

Overovateľ:
Kveta Kondášová, v. r.

N á v r h postupu na prerokovanie overenia funkčnosti
vlády Slovenskej republiky v Predsedníctve SNR

1. So znalosťou výrokov doteraz uskutočnených pohovorov s podpredsedami a predsedom vlády SR, uverejnených konfliktov v masmédiách medzi členmi vlády, aj s informáciami o koaličných rozhovoroch posúdiť, či je, alebo nie je terajší stav vlády a jej zloženie udržateľný.
2. Závery bodu 1 je potrebné dokumentovať z materiálov, t.č. predložených Predsedníctvu SNR
 - závery pohovorov s podpredsedami vlády SR zo dňa 29. 3. 1991,
 - stenografický záznam vystúpenia predsedu vlády SR p. Mečiara v Predsedníctve SNR 17. 4. 1991 o situácii vo vláde a v hospodárstve SR,
 - Programové vyhlásenie vlády SR z júla 1990,
 - správa o plnení Programového vyhlásenia vlády SR z apríla 1991,
 - doplnené zvlášť výrazné skutočnosti z vlády SR a hospodárskej situácie od členov Predsedníctva SNR.
3. Konštatačná časť odvodená z podkladov podľa bodu 2.
 - katastrofický stav hospodárstva SR v súčasnosti a jeho možné ďalšie dopady na spoločnosť a sociálne dôsledky,
 - politická destabilizácia spoločnosti,
 - rozpory vo vláde medzi -predsedom a podpredsedami,
-skupinami Kučerák, Ondruš
versus Filkus, Kňazko, ale
aj ministrami za KDH,

- nespokojnosť s činnosťou niektorých rezortov
 - stavebníctva
 - práce a sociálnych vecí
 - zahraničných vzťahov
 - privatizácie
 - poľnohospodárstva
 - školstva
 - kultúry.

4. Možné alternatívne postupy riešenia:

- zhodnotenie osobnej zodpovednosti predsedu vlády SR za doterajší krízový stav vo vláde a v hospodárstve a vyvodenie dôsledkov voči nemu,
- zhodnotenie dôsledkov zásadných rozporov medzi skupinami vo vláde /Kučerák, Ondruš, atď/ a /Filkus, Kňažko, Húska, atď/, ale aj /Oberhauser, Džatko, Belcák, atď/ a posúdenie podielu týchto skupín na terajšom katastrofickom stave. Návrh riešenia eliminovania týchto skupín a personálnych zmien vo vláde.
- zhodnotenie celkovej spoločnej zodpovednosti vlády za terajší stav hospodárstva a spoločnosti a jej priamy podiel na ňom. Návrh na posúdenie tejto skutočnosti plénom SNR a hľadanie zásadných riešení v rámci terajšej zostavy strán a hnutí na pôde SNR.

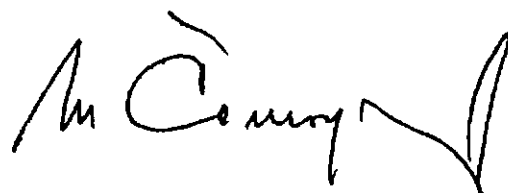
5. Stanovenie okamžitých základných úloh vláde na zabránenie ďalšieho rozpadu politického a hospodárskeho systému v Slovenskej republike

- určenie maximálneho počtu nezamestnaných SR v roku 1991 a spracovanie súboru okamžitých krokov na udržanie takej hranice,

- 3 -

- určenie nutnej miery investičného rozvoja SR ako východisko pre obnovu hospodárstva spracovaním súboru okamžitých možných krokov na krytie zo zdrojov SR, zahraničných úverov, alebo iných nepriamych opatrení /zvýhodnenie daní v regióne, odpustenie daní určitým skupinám výrobkov, zvýhodnenie pre zahraničný kapitál, zvýhodnenie vlastných domácich podnikateľov/.

Bratislava 19. apríla 1991

Z á z n a m zo stretnutia podpredsedov Slovenskej národnej rady /komisie menovanej Predsedníctvom SNR Č.: 290. x. 19. 3. 1991/ pre posúdenie činnosti vlády SR/ s podpredsedami vlády Slovenskej republiky dňa 29. 3. 1991

Stretnutia sa zúčastnili za Slovenskú národnú radu:

Ivan Čarnogurský, Milan Zemko, Ján Klepáč, László Nagy, Olga Keltošová - podpredsedovia SNR, Milan Sečánsky - poslanec SNR a predseda Ústavnoprávneho výboru SNR;

Ján Čarnogurský, Vladimír Ondruš, Jozef Kučerák a Gábor Zászlós - podpredsedovia vlády Slovenskej republiky.

Na rokovanie bol predložený podklad pozostávajúci zo 6. bodov, na ktorých sa dohodli podpredsedovia SNR a predseda SNR dňa 27. 3. 1991 /viď príloha/.

Cieľom stretnutia bolo overenie funkčnosti vlády SR po súčasnej krízovej roztržke medzi predsedom vlády SR p. Mečiarom a časti ministrov /Kňazko, Húska, Filkus a Kováč/ s podpredsedami vlády SR /Kučerák - Ondruš, Zászlós/.

Rokovanie viedol prvý podpredseda SNR Ivan Čarnogurský.

V zázname sú uvedené konštatovania, ktoré sa významnejšie dotýkali podstaty overovaného stavu.

- Ján Čarnogurský: vláda si rozdelila zodpovednosti medzi ministrov a podpredsedov na základe kompetenčného zákona s niektorými odchýlkami, napr. v kultúre, kde cirkevné záležitosti a informačnú politiku prevzal prvý podpredseda vlády SR Ján Čarnogurský. Vláda SR má spracovaný rokovací poriadok s rozdelením zodpovednosti a podľa neho pracuje.
- Vladimír Ondruš: až do posledného obdobia boli vzťahy vo vláde korektné. Rozpory boli iba medzi predsedom vlády

Vladimírom Mečiarom a prvým podpredsedom vlády SR Jánom Čarnogurským (v období aféry "Andráš"). V poslednom období sa vyhrotili s ďalšími podpredsedami Kučerákom, Ondrušom a Zászlosóm.

- Jozef Kučerák: vláda SR je poznačená nesystematickou prácou a nárazove vytŕhanými úlohami určenými predsedom. Dochádza ku zásahom do kompetencií podpredsedov. V poslednom čase sa vytvorila atmosféra zahriakovania jej členov a tým ich neistota v presadzovaní svojich stanovísk. Súčinnosť vlády sa zoslabila nedostatkom styku s verejnosťou. Príkladom je stanovisko ku § 21 návrhu zákona o pôde a subjektívne vyhlásenie predsedu vlády SR v rozpore so stanoviskom vlády.
Ekonomickú reformu vláda nerieši ako celok, ale len cez jednotlivé ministerstvá a ich vlastné prístupy.
- Gábor Zászlos: rokovania vo vláde sú poznačené zlými vzťahmi s predsedom. Neexistuje koordinácia postupu.
- Ján Čarnogurský: poklesla intenzita záujmu o spoluprácu medzi predsedom a vládou. Okrem vlastných zasadaní niet komunikácie vo vnútri vlády, vrátane predsedu.
- Vladimír Ondruš: väčšina času zasadania vlády SR je venovaná politickým problémom. Spochybňuje sa aj programové vyhlásenie vlády SR. Vo vláde sa neriešia vecné problémy, napr. oddĺženie baníkov. Ak sa nevyjasní názor na prácu vlády, dôjde ku otvorenej kríze.
- Jozef Kučerák: v roku 1991 sa vo vláde viacej politizuje ako vecne rieši /či má mať VPN vlastnú stranu a či zvíťazí vo voľbách?/. Suverenita republiky má byť riešená vecne a nie výpadmi predsedu Mečiara voči Prahe.

- 3 -

- Ján Čarnogurský: do federálnej vlády chodil minister Kňazko, potom nikto a teraz sa ministri striedajú. Stratili kontakt s federálnou vládou.
- podpredseda SNR Milan Zemko: O uvedených nedostatkoch sa vo vláde hovorilo?
- Ján Čarnogurský: - Nie.
- Milan Zemko: - Prečo?
- Ján Čarnogurský: - Vždy sme boli useknutí. Politické rozpravy zahatávajú vládu pred riešením. Vláda nemá koncepciu riešenia problémov Slovenskej republiky.
- Gábor Zászlós: - Chýba nám makropohľad. Sú len zákony rezortov, ale chýba spoločný pohľad vlády a SNR. Spolupráca predsedu vlády SR so Slovenskou národnou radou.
- podpredseda SNR Ján Klepáč : Vláde chýba modelovanie ekonomických situácií v priemysle a potrebné kroky na riešenie. Napr. v regióne Oravy sa vie, že modernizáciou Tesly sa zníži zamestnanosť, prídu domov nezamestnaní z Ostravska, k tomu vlastný populačný prírastok, ale vláda nemá na to ani model ani riešenie!
- podpredseda SNR Milan Zemko: Iniciatíva podnikov je podviazaná legislatívou a násobí ju zastaralé myslenie vo vedení podnikov. To sa musí zmeniť, inak vláda nebude vládnuť.
- Vladimír Ondruš: Vláda naozaj kolektívne nezasahovala do týchto konzervovaných stavov a teraz sa nevie pohnúť z miesta. Bolo potrebné hromadne bez rozdielu vymeniť staré kádre a teraz začínať s novými ľuďmi. Vláda nemá žiadnu teóriu ako zníži nezamestnanosť.
- Jozef Kučerák: Vláda počítala, že nezamestnanosť by mohla dosiahnuť 7 %, t.j. 200 000. Doteraz máme len 3 % a 80 000.

- podpredsedníčka SNR Oľga Keltošová: - Aké je percento žien z nezamestnaných?
- Jozef Kučerák: - 46 % všetkých zamestnaných sú ženy. Medzi nezamestnanými presahujú 50 %.
- Milan Sečánsky: Štátna správa je nefunkčná. Zvýšil sa počet úradníkov o 1 000.
- Ján Čarnogurský: Úroveň informovanosti verejnosti je výsledkom politických rozporov vo vláde. Politická nestabilita v štáte je spôsobená rozdielnosťami členov vlády a predsedu. Je to vyvolávanie atmosféry neistoty.
- podpredsedníčka SNR Oľga Keltošová: - Prečo podpredsedovia a ministri vyprázdnili priestor a ustupujú agresivite predsedu? Tým spoluvytvárajú krízu! To isté urobili v masmédiách.
- Ján Čarnogurský: Po zasedaní vlády by mal v televízii a médiách vystúpiť hovorca a nie predseda. Získal by sa kolektívnejší výstup. Slovenská národná rada by mala vyhlásiť moratórium na populistické prejavy vlády aj predsedu na verejnosti.

Slovenská národná rada by mala potvrdiť ústavné pravidlo zodpovednosti jednotlivých ministrov Predsedníctvu SNR za riadenie svojho rezortu. Predseda je Primus inter pares - prvý medzi rovnými. A zodpovedá za kolektívnu súčinnosť vlády, nie sa ministerstvo. Rozdelenie vlády na 4 skupiny bude zhoršovať jej súčinnosť. Je už dlhodobejšie. Ak by sa teraz menili jej členovia, bude otázne, akú podporu bude mať v Slovenskej národnej rade. Úradnícka vláda neprichádza do úvahy v čase tvorenia ústavy.
- Jozef Kučerák: Ekonomické rozpory porastú, a to potrebuje silnú vládu. Terajšiu by bolo najlepšie rozpustiť, ale ako zostaviť novú?!

- 5 -

- podpredseda SNR Ivan Čarnogurský: Rozhovor potvrdil, že rozpory vo vláde znížili jej súčinnosť natoľko, že je otázna jej funkčnosť. Potreba výmeny časti členov je nutná, ale bude potrebné nájsť súhlasné stanovisko v Predsedníctve a pléne SNR.

Zapísal: Ivan Čarnogurský
prvý podpredseda SNR

Bratislava, 2. apríla 1991